

***Mística conilla* - Jordi Lara**

Mística conilla, de Jordi Lara (Vic, 1968), està format per sis contes d'entre vint i cinquanta pàgines, una mida que permet anar més enllà de la cursa cap al final explosiu, més enllà també de l'estereotip, de l'esquematisme psicològic, de la sociologia de taverna. Lara domina aquesta distància, que permet crear petites meravelles que no costaria gaire convertir en novel·les, però que en aquest format concentren un gran poder de suggestió.

El llibre s'inicia amb *Lo matí de ma infantesa*, un conte, em temo, perfecte. No només s'hi desplega el geni de la llengua, sinó que s'hi concreta en un personatge que és alhora concret i metafòric, i que tan sols una construcció viva i minuciosa podria fer creïble (incloent-hi el *cameo* de Perejaume). Si en aquest conte el narrador explora la seva infantesa a Osona, el següent (*Zapatos de boscal*) s'aventura en el passat andalús del pare, i arriba fins al moment fundacional de la guerra civil. Aquestes dues peces formen un díptic que per si sol justifica la publicació del llibre.

En el conte següent, *Dasha Biryuk*, assistim a un canvi de rumb. Ara el narrador és un crític de cinema veterà que reporta una experiència epifànica sobre la creació esdevinguda a Corea. La factura és impecable, però hi trobem a faltar els territoris més pròxims d'abans. Per sort, el següent, *Un conte de fades*, adopta la forma d'un *road trip* que ens durà al poble d'infantesa del narrador i al retrobament amb un oncle, de manera que es fonen les dues generacions i els dos temps dels primers contes.

Scherzo per a bandoneó és, ja des del títol, un exercici d'estil molt ben realitzat però sense pinyol. Tard o d'hora, qualsevol contista ha d'escriure un homenatge a Jorge Luis Borges, i aquest és un dels millors que he llegit, però em sembla que no calia publicar-lo. L'últim conte, que dóna títol al recull, torna a ser una revisitació de la infantesa, aquesta vegada en forma de trobada d'antics alumnes. És un conte remarcable, però en aquesta posició final té els defectes del *déjà lu*.

Sosté el clixé que només hi ha contes bons o dolents, sense mitges tintes, tot i que de fet qualsevol lector competent tendeix a enquadrar gran part dels que ha llegit (com la majoria de novel·les, o de cançons, o de pel·lícules) dins les diferents tonalitats del gris. Si l'estadística condemna la majoria de les obres a la mediocritat, per què el conte hauria de sostreure-s'hi? Alguns estudiosos sostenen que el final del conte ha de ser rodó, o bé –amb idèntica convicció– que el final rodó és insofrible. Els millors autors, en canvi, no es plantegen l'escriptura d'un conte com l'acompliment d'una fórmula, sinó com una aventura irrepetible. És el cas de Jordi Lara.

El balanç de *Mística conilla*, doncs, resulta tremendament positiu. Amb el primer, segon i quart contes tindríem un recull irreprotxable, una pura rodonesa. Fa vuit anys, quan comentàvem el primer recull d'aquest autor, *Una màquina d'espavilar ocells de nit*, ja lloàvem

el seu to entre murri i elegíac. Més enllà de l'evocació de la infantesa i la projecció de la vellesa que manifesta el narrador situat *nel mezzo del cammin*, el que provoca el goig del lector és el tomb que prenen els diàlegs, el devessall de troballes verbals, la destresa a l'hora de capturar un personatge en un gest o en una rèplica, la mestria verdagueriana a l'hora de trobar el mot just: en definitiva, la música precisa.